

Nationell undersökning riktad till personer födda utomlands om hälsa, välfärd och tjänster – MoniSuomi 2022 Centrala observationer till stöd för beslutsfattandet

CENTRALA FYND

- Invandrarna i Finland mår i genomsnitt bra. Största delen har minst en vän i Finland och en relativt stark upplevelse av delaktighet och trygghet i det dagliga livet.
- De flesta invandrare upplever också sin hälsa som god, och de rapporterar färre långtidssjukdomar än befolkningen i genomsnitt.
- Upplevelser av diskriminering är särskilt vanliga bland invandrare, eftersom 43 procent hade upplevt diskriminering under de senaste 12 månaderna.
- Mellan 2018 och 2022 ökade behovet av läkar-, sjukskötar- och tandläkartjänster betydligt.
- Undersökningen MoniSuomi stärker den tidigare kunskapen om att det fortfarande finns stora skillnader mellan olika bakgrundsgrupper och mellan könen när det kommer till hälsa, välfärd, upplevelser av delaktighet och tillgång till service enligt behov.

Nationell undersökning riktad till personer födda utomlands om hälsa, välfärd och tjänster – MoniSuomi 2022 är en befolkningsundersökning riktad till vuxna med utländsk bakgrund som är födda utomlands (nedan invandrare). Syftet med undersökningen är att utreda erfarenheter av hälsa, välfärd och service samt faktorer som påverkar dessa. De centrala resultaten presenteras i en webbaserad fenomenrapport där de kan granskas nationellt utifrån bakgrundsgrupp, kön och åldersgrupp samt utifrån de undersökta välfärdsområdena. Dessutom kan uppgifterna för första gången studeras som en förändring i tiden åren 2018 och 2022. Resultaten av undersökningen MoniSuomi ökar kunskapen, förståelsen och diskussionen om invandrarna i Finland, och erbjuder verktyg för beslutsfattande och planeringsarbete. Dessutom har invandrare genom att delta i undersökningen fått möjlighet att påverka och lyfta fram sina erfarenheter.

Livskvalitet, delaktighet, förtroende

Enligt resultaten upplevde 48 procent av invandrarna att de i genomsnitt hade god livskvalitet, vilket dock var en något mindre andel än bland hela befolkningen (52 %). Däremot var invandrarna nöjdare med sig själva än vad hela befolkningen var. Till exempel upplevde 82 procent av dem som flyttat till Finland från länder i Afrika att de var nöjda med sig själva, medan andelen för hela befolkningen var 72 procent. Utmaningar i livskvaliteten förekom i olika åldersgrupper och olika bakgrundsgrupper. Unga vuxna upplevde mest missnöje i förhållande till sig själva, sitt bostadsområde och sina relationer, medan kvinnor i åldern 50–74 hade mer hälsorelaterade utmaningar. Det var inga betydande skillnader i livskvaliteten mellan 2018 och 2022.

14 procent av invandrarna upplevde ensamhet, men upplevelsen av ensamhet varierade beroende på bakgrundsgrupp, kön och ålder. Bland till exempel unga män (20–29-åringar) uppgav var femte att de var ensamma och bland män från Mellanöstern och Nordafrika var hela var fjärde ung man ensam. Cirka fyra av fem invandrare hade minst en vän i Finland, men stora variationer det observerades enligt bakgrundsgrupp och kön. Endast 68 procent av männen från Mellanöstern och Nordafrika hade en vän i Finland och endast 73 procent av kvinnorna från samma grupp av bakgrundsländer, medan andelen var 90 procent eller mer i gruppen från Ryssland, forna Sovjetunionen och Estland. Upplevelsen av delaktighet var något bättre bland invandrare än bland befolkningen som helhet, men män i gruppen Mellanöstern och Nordafrika upplevde utanförskap oftare än andra.

Invandrarnas förtroende för olika institutioner (anställda inom hälso- och sjukvården och socialvården, rättsväsendet, Finlands regering, kyrkan eller andra religiösa samfund) varierade mellan bakgrundsgrupperna. Till exempel litade personer från Ryssland och forna Sovjetunionen mindre på hälso- och sjukvårdspersonal, medan personer från Afrika och Sydostasien litade mer på dem. Förtroendet för anställda inom socialvården var minst bland män från Estland. Personer från Estland, Ryssland och forna Sovjetunionen litade minst på Finlands regering. Män och kvinnor från länder i Afrika (exkl. Nordafrika) litade klart mest på kyrkan och religiösa samfund tillsammans med kvinnor från Sydostasien. Invandrarna litade mest på polisen (cirka 90 %) och inga betydande skillnader mellan olika bakgrundsgrupper eller åldersgrupper observerades.

Upplevelser av diskriminering var särskilt vanliga bland invandrare, eftersom 43 procent hade upplevt diskriminering under de senaste 12 månaderna. Upplevelserna av diskriminering bland invandrare varierade mellan olika grupper av bakgrundsländer och

upplevelserna framhövdes särskilt bland män från länder i Mellanöstern och Afrika. Invandrarna upplevde sitt dagliga liv som väldigt tryggt något oftare än hela befolkningen, även om det förekom små variationer utifrån bakgrundsgrupp och kön. Männerna upplevde sitt vardagliga liv som tryggt i något högre grad än kvinnorna. Vanligast var upplevelsen av trygghet bland män från Europa samt Ryssland och forna Sovjetunionen (83 %) och minst vanlig var den bland män från Estland (68 %).

Ungefär en tredjedel av invandrarna i åldern 20–74 år uppgav att de varit tvungna att pruta på mat, läkemedel eller läkarbesök på grund av brist på pengar under de senaste 12 månaderna. Invandrarna upplevde oftare problem med att få pengarna att räcka till jämfört med hela befolkningen. FPA:s grundläggande utkomststöd upplevdes oftare som tillräckligt bland invandrarna än bland hela befolkningen (där 50 % upplevde att FPA:s grundläggande utkomststöd var otillräckligt jämfört med 70 %). Bland bakgrundsgrupperna stack gruppen Mellanöstern och Nordafrika ut, där i synnerhet männens upplevelser av att utkomststödet var tillräckligt låg nära hela befolkningens nivå (invandarmännen: 67 % och män i hela befolkningen: 70 %).

Hälsa, funktionsförmåga och levnadsvanor

Cirka två av tre svars personer upplevde sin hälsa som god, män i något större utsträckning än kvinnor. Invandrarna hade enligt egen utsago färre långtidssjukdomar eller hälsoproblem än hela befolkningen i genomsnitt; särskilt män från Asien, Amerika och Oceanien rapporterade om få sådana. Invandrarernas upplevda hälsa hade också förbättrats något sedan 2018 och andelen som anmält långtidssjukdomar eller hälsoproblem hade minskat under fyra år, även om förändringen var relativt liten.

Utmaningar med att röra sig, till exempel att gå en våning upp för trapporna och springa hundra meter, var vanligare bland invandrare än bland hela befolkningen, även om det fanns skillnader mellan bakgrundgrupperna och könen. Vanligast var det att svårigheter förekom hos personer som flyttat från Mellanöstern och Nordafrika, däremot upplevde män från Ryssland eller forna Sovjetunionen mer sällan svårigheter med att springa än den manliga befolkningen som helhet. Det var sällsynt med svårigheter med att gå en halv kilometer, men det var något vanligare bland invandrare, särskilt bland kvinnor från Mellanöstern, Afrika och Sydostasien. Drygt en fjärdedel av kvinnorna som flyttade från Mellanöstern och Nordafrika upplevde stora svårigheter med att gå.

Minnes-, inlärnings- och koncentrationssvårigheter var vanliga i vissa invandrargrupper. I fråga om förekomsten av minnessvårigheter observerades en liten positiv förändring när uppgifterna jämfördes med uppgifterna från 2018. Invandrarna gjorde en liknande egen bedömning av arbetsförmågan som hela Finlands befolkning, men det fanns skillnader mellan olika grupper av bakgrundsländer. Upplevelsen av nedsatt arbetsförmåga var vanligast i gruppen från Mellanöstern och Nordafrika, där nästan hälften av kvinnorna och nästan 40 procent av männen upplevde sig vara helt eller delvis arbetsoförmögna. I vissa bakgrundsg grupper upplevdes arbetsförmågan som bättre än för hela befolkningen (kvinnor från Sydostasien samt män i grupperna Afrika, Europa, övriga Asien, Amerika och Oceanien). Upplevelsen av partiell eller full arbetsoförmåga blev något vanligare bland invandrare från 2018 till 2022, särskilt bland personer från Estland och andra länder i Asien, Amerika och Oceanien.

Bland invandrarna rökte var femte man och 15 procent av kvinnorna dagligen. Rökning var vanligast bland personer från Estland och personer i åldern 50–74 år. Den dagliga rökningen minskade inte nämnvärt jämfört med 2018. Invandrarna konsumerade mindre alkohol än hela befolkningen och under de senaste 12 månaderna minskade konsumtionen något från 2018 till 2022 i alla grupper av bakgrundsländer. Sex procent av de invandarmännen och två procent av kvinnorna hade använt cannabis, vilket var lika mycket som användningen i hela befolkningen. Bland unga var användningen av cannabis klart vanligare än i de äldre åldersgrupperna.

Ungefär hälften av invandrarna uppnådde rekommendationen för uthållighetsmotion. Den uppnåddes oftast bland personer från Ryssland, Estland och Europa och mest sällan bland personer från Mellanöstern och Nordafrika. Målet när det gäller att äta grönsaker och frukt

Så här gjordes undersökningen:

Uppgifterna från undersökningen samlades in mellan september 2022 och mars 2023, i första hand med hjälp av en elektronisk blankett som kompletterades med en pappersenkät och telefonintervjuer. Urvalet i undersökningen (N = 18 600) plockades ut genom ett slumpmässigt urval från befolkningsdatasystemet som upprätthålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Urvalet begränsades till personer med utländsk bakgrund som är födda utomlands och som vid tidpunkten för urvalet var i åldrarna 20–74 år och hade bott i Finland i minst 12 månader. Svvarsaktiviteten, alla svarsmetoder inräknat, var 44,1 procent (n = 7 838). Som jämförelseuppgifter för undersökningen MoniSuomi användes uppgifterna från undersökningen Hälsosamma Finland 2023.

Denna undersökning är en fortsättning på FinMonik-undersökningen som genomfördes 2018–2019. I fortsättningen genomförs undersökningen vart fjärde år; följande gång år 2026.

uppnåddes oftare bland kvinnor än bland män som flyttat till Finland. Flest grönsaker och frukter äts av kvinnor från Europa, Ryssland och Estland (nästan 40 %).

Social- och hälsovårdstjänster

Mellan 2018 och 2022 ökade behovet av läkar-, sjukskötar- och tandläkartjänster betydligt. Det servicebehov som invandrarkvinnor uppgav var mindre än hos hela befolkningen, och det förekom variationer i servicebehovet mellan bakgrundsgrupperna. I synnerhet bland män och kvinnor i åldern 20–29 år som flyttat till Finland var behovet av mentalvårdstjänster betydande, och detta varierade mellan olika grupper av bakgrundsländer. Även upplevelsen av att tjänsterna var tillräckliga ökade betydligt på fyra år: 2018 upplevde var fjärde invandrare att läkartjänsterna var otillräckliga i förhållande till behovet, medan hela var tredje upplevde det år 2022. När det gällde tandläkartjänster var ökningen ännu större (24 % jämfört med 48 %).

Andelen personer som besökt en läkarmottagning var klart lägre bland invandrare jämfört med hela befolkningen; med undantag av invandrarna från Europa (exkl. Estland och Ryssland) (invandarmän: 45–58 % och invandrarkvinnor: 45–65 % och män i hela befolkningen: 63 % och kvinnor: 73 %). Andelen besök inom företagshälsovården var också lägre bland arbetande män och kvinnor med invandrarbakgrund jämfört med andelen arbetande i hela befolkningen (kvinnor 32 % jämfört med 51 % och män: 31 % jämfört med 48 %). Avsaknad av ett gemensamt språk, bristen på information, besvärliga öppettider, långa vårdköer och höga kundavgifter verkade vara centrala utmaningar när invandrare skulle söka vård, även om invandrarna bedömde att dessa faktorer mer sällan försvårade tillgången till vård jämfört med hela befolkningen.

Cirka var tionde invandrare hade använt handledning och rådgivning av socialarbetare och tjänster för barnfamiljer. Användningen av och behovet av tjänster var vanligare än bland hela Finlands befolkning. Upplevelsen av att tjänsterna för barnfamiljer var otillräckliga var vanlig, särskilt bland män med invandrarbakgrund. Ungefär var tredje invandrare upplevde att de fått tillgång till socialservice tillräckligt snabbt, och cirka 40 procent hittade lämplig service och upplevde att den motsvarade behovet. Avsaknaden av ett gemensamt språk inverkar på vissa invandrades möjligheter att utträtta ärenden inom socialservicen.

Förutsättningar att sköta ärenden digitalt

Majoriteten av invandrarna hade tillgång till smarttelefon, internet och ett verktyg för stark autentisering som behövs för att utträtta ärenden digitalt. Användningen av dessa hade blivit vanligare sedan 2018. Det fanns betydande skillnader i självbedömningen av den digitala kompetensen mellan olika bakgrundsgrupper, och den låg på en lägre nivå bland invandrare jämfört med hela befolkningen. Kvinnor från länder i Mellanöstern, Afrika och Sydostasien hade särskilt många problem med den digitala kompetensen. Det fanns också skillnader i den digitala kompetensen mellan olika åldersgrupper; unga vuxna hade de färdigheter som behövdes, men det hade äldre åldersgrupper inte lika ofta. Skillnaderna i den digitala kompetensen mellan åldersgrupperna var likadana som hos hela befolkningen.

Slutligen

Resultaten från undersökningen MoniSuomi lyfte fram flera positiva perspektiv på delaktighet, hälsa och välfärd hos vuxna med invandrarbakgrund i Finland. Största delen av invandrarna har minst en vän i Finland och en relativt stark upplevelse av delaktighet och trygghet i det dagliga livet. Största delen, sju av tio, följde med Finlands politik åtminstone varje vecka och majoriteten hade tillgång till smarttelefon, internet och det verktyg som behövs för stark autentisering. De flesta invandrare upplevde sin hälsa som god, och de rapporterade färre långtidssjukdomar än befolkningen i genomsnitt. Ungefär hälften motionerar också enligt rekommendationen för uthållighetsmotion. Alkoholkonsumtionen var mindre än i hela befolkningen och konsumtionen minskade också under 2018 och 2022. Resultaten av undersökningen tyder på att de flesta invandrare mår

bra, upplever sin omgivning som trygg, har en känsla av tillhörighet och delaktighet i det finländska samhället och även strävar efter att upprätthålla sunda levnadsvanor.

Undersökningen stärker den tidigare kunskapen om att det fortfarande finns stora skillnader mellan olika bakgrundsgrupper och mellan könen när det kommer till hälsa, välfärd, upplevelser av delaktighet och tillgång till service enligt behov. Illamående och förekomsten av faktorer som utgör en risk för hälsan framhävs i synnerhet i de grupper där det är vanligt att flytta till Finland på grund av landsflykt. Till de identifierade utmaningarna hör bland annat upplevelser av ensamhet, diskriminering, svårigheter med utkomststöd och otillräcklig tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster enligt behov.

Vi hoppas därför att resultaten av denna undersökning utnyttjas i stor utsträckning bland annat i planeringen och utvärderingen av integrations-, hälso- och välfärdspolitiken samt allmänt i politiska åtgärder. Dessutom hoppas vi att resultaten kan utnyttjas av välfärdsområdena, kommunerna och organisationerna i planeringen och tillhandahållandet av olika tjänster. Genom att rikta stödet i synnerhet till dem som behöver det kan vi främja ett mer jämlikt, rättvist, stabilt och välmående samhälle som gynnar alla dess medlemmar. Fortsatt forskning och uppföljning har en nyckelroll som stöd för beslutsfattandet, eftersom förståelse för nuläget som bygger på forskningsrön skapar en grund för fungerande lösningar och uppföljning av förändring.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutuminen.fi
Integration.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Källor

- [Nationell undersökning riktad till personer födda utomlands om hälsa, välfärd och tjänster \(MoniSuomi\)](#)
- [Resultatsida för undersökningen MoniSuomi \(THL\)](#)
- [Indikatoruppgifter för undersökningen MoniSuomi-2022](#)
- [Välfärdsundersökningen för personer födda utomlands \(FinMonik\) 2018–2019](#)

Referens till denna publikation:

Kuusio H, Mäkipää L, Klemettilä K, Nykänen S, Kytö, Lilja E (2023) Nationell undersökning riktad till personer födda utomlands om hälsa, välfärd och tjänster – MoniSuomi 2022 Centrala observationer till stöd för beslutsfattandet. Forskning i korthet 3/2024. Institutet för hälsa och välfärd, Helsingfors.

Institutet för hälsa och välfärd

ISBN 978-952-408-258-7 (nätpublikation)

ISSN 2323-5179 (nätpublikation)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-258-7>

Hannamaria Kuusio

THL

Lotta Mäkipää

THL

Katri-Leena Klemettilä

THL

Sanna Nykänen

THL

Sinikka Kytö

THL

Eero Lilja

THL